

DCC-001-001564   Seat No. _____
Third Year B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination
April / May – 2015
Sociology : Paper - XII
(Introduction of Social Research)

Faculty Code : 001
Subject Code : 001564

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) M.C.Q. પ્રશ્નોના ઉત્તર મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખો.
(૨) બધા જ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.
(૩) જમણી બાજુ પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવેલ છે.

- 1 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : 20
- (1) સિદ્ધાંત અને સંશોધન વચ્ચેની કડી કઈ છે ?
(A) ખ્યાલ   (B) ઉપકલ્પના
(C) નિરીક્ષણ   (D) વર્ણન
- (2) સંશોધન યોજના સંશોધક માટે કેવું કામ કરે છે ?
(A) મિત્ર   (B) સહાય
(C) ભોમિયા   (D) વિરોધી
- (3) સમાજશાસ્ત્ર કેવું વિજ્ઞાન છે ?
(A) શુદ્ધ   (B) વર્ણનાત્મક
(C) સામાજિક   (D) પ્રાકૃતિક
- (4) આત્મલક્ષીતા એટલે શું ?
(A) આત્મા   (B) મન
(C) સ્વ   (D) હૃદય

- (5) ઉપકલ્પના એ શું છે ?
- (A) વિધાન (B) નિબંધ
(C) લેખ (D) કાવ્ય
- (6) ઐતિહાસિક પદ્ધતિના મુખ્ય કેટલા સ્રોત છે ?
- (A) 3 (B) 4
(C) 7 (D) 8
- (7) “ખ્યાલ એ વાસ્તવિક ઘટનામાંથી કરવામાં આવેલી તારવણી છે” આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે ?
- (A) જહોડા
(B) ગુડે અને હટ્ટે
(C) મેકલેલેન્ડ
(D) યંગ
- (8) “વિજ્ઞાન અમૂર્ત છે” તે વિજ્ઞાનનું શું છે ?
- (A) લક્ષણ (B) પ્રકાર
(C) સોપાન (D) મહત્ત્વ
- (9) સામાજિક વિજ્ઞાનને કઈ ઘટનાઓ સાથે સંબંધ છે ?
- (A) પ્રાકૃતિક ઘટના
(B) પ્રયોગાત્મક ઘટના
(C) સામાજિક ઘટના
(D) અન્ય
- (10) સંશોધનને ટૂંકમાં રજૂ કરવાના સાધનને શું કહેવાય છે ?
- (A) વર્ણન
(B) શાબ્દિક રચના
(C) ખ્યાલ
(D) ઉપકલ્પના
- (11) સંશોધન યોજનાના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર છે ?
- (A) 41 (B) 31
(C) 21 (D) 11

- (12) નીચેનામાંથી કયું સોપાન વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિનું સોપાન છે ?
- (A) સામાજિક (B) આર્થિક
(C) ધાર્મિક (D) પ્રક્રિયાત્મક
- (13) ગુણાત્મક પદ્ધતિ કોની સાથે સંકળાયેલ છે ?
- (A) સંખ્યા (B) જૂથ
(C) વર્ણન (D) વસ્તી
- (14) સામાજિક ઘટનાઓનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ કરવા માટે શું વિકાસ પામ્યું છે ?
- (A) રાજ્યશાસ્ત્ર (B) ધર્મશાસ્ત્ર
(C) નૃવંશશાસ્ત્ર (D) પદ્ધતિશાસ્ત્ર
- (15) કોઈ પણ સામાજિક એકમના વિસ્તૃત અભ્યાસને શું કહેવાય છે ?
- (A) એકમ (B) સમષ્ટિ
(C) ઈતિહાસ (D) ભૂગોળ
- (16) સંખ્યાત્મક પદ્ધતિ કોની સાથે સંકળાયેલ છે ?
- (A) ભૌતિક વિજ્ઞાન (B) સમાજશાસ્ત્ર
(C) આંકડાશાસ્ત્ર (D) રાજ્યશાસ્ત્ર
- (17) સંશોધન યોજનામાં ઓછામાં ઓછી કેટલી બાબતો સમાવિષ્ટ થવી જરૂરી છે ?
- (A) 10 (B) 11
(C) 12 (D) 13
- (18) બે તથ્યો વચ્ચેનો કાર્યકારણ સંબંધ પ્રસ્થાપિત કરતી પદ્ધતિને શું કહેવાય ?
- (A) પ્રયોગાત્મક પદ્ધતિ (B) વર્ણનાત્મક પદ્ધતિ
(C) એકમ અભ્યાસ પદ્ધતિ (D) તુલનાત્મક પદ્ધતિ
- (19) સામાજિક સંશોધન માટે કઈ બાબત મહત્વની છે ?
- (A) મૂલ્યો (B) પૂર્વગ્રહો
(C) તથ્યો (D) માન્યતાઓ
- (20) ભૂતકાલીન સમાજ અને સંસ્કૃતિનો અભ્યાસ કઈ પદ્ધતિએ કરવામાં આવે છે ?
- (A) વર્ણનાત્મક (B) ઐતિહાસિક
(C) નિરીક્ષણ (D) તુલનાત્મક

2 વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિનો અર્થ આપી, તેનાં લક્ષણો સમજાવો. 10

અથવા

2 સામાજિક સંશોધન એટલે શું ? તેનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો. 10

3 સામાજિક સંશોધનનો અર્થ આપી, તેનાં મુખ્ય સોપાનો જણાવો. 10

અથવા

3 સંખ્યાત્મક પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેનાં લક્ષણો વર્ણવો. 10

4 ટૂંકનોંધ લખો : 16

(a) બેમાંથી એક :

- (1) ખ્યાલના મહત્ત્વની ચર્ચા કરો.
- (2) સંશોધન યોજનાના પ્રકારો સમજાવો.

(b) બેમાંથી એક :

- (1) એકમ અભ્યાસ પદ્ધતિ
- (2) ગુણાત્મક પદ્ધતિનાં લક્ષણો.

5 ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈ પણ બે) 14

- (1) ઉપકલ્પનાના કાર્યો
- (2) ખ્યાલના લક્ષણો
- (3) તુલનાત્મક પદ્ધતિની સમજૂતી આપો.
- (4) વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિના સોપાનો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) M.C.Q. answers should be given in main answer sheet.
(2) Attempt all questions.
(3) Figure on right hand side indicate marks.

1 M.C.Q. : 20

- (1) What is the link between theory and research ?
(A) Concept (B) Hypothesis
(C) Observation (D) Discription
- (2) How research design work for researcher ?
(A) Friend (B) Assistant
(C) Guide (D) Enemy
- (3) Sociology is which type of science ?
(A) Pure (B) Descriptive
(C) Social (D) Natural
- (4) What is subjectivity ?
(A) Soul (B) Mind
(C) Self (D) Heart
- (5) What is Hypothesis ?
(A) Statement (B) Essay
(C) Article (D) Poem
- (6) How many sources of historical system ?
(A) 3 (B) 4
(C) 7 (D) 8

- (7) "Concept is derived from objective phenomena who has defined this ?
- (A) Jahoda   (B) Goode and Hatt
(C) Mcllelland   (D) Young
- (8) "Science is abstract" What is that of science ?
- (A) Characteristic   (B) Type
(C) Step   (D) Importance
- (9) Which Phenomena is connected with Social Science ?
- (A) Physical Phenomena
(B) Experimental Phenomena
(C) Social Phenomena
(D) Other
- (10) What tool is called which presents research in brief ?
- (A) Description   (B) Verbal Construction
(C) Concept   (D) Hypothesis
- (11) How many types of research design are there ?
- (A) 41   (B) 31
(C) 21   (D) 11
- (12) Which step is of scientific method from the following ?
- (A) Social   (B) Economic
(C) Religious   (D) Procedural
- (13) With whom qualitative method is connected ?
- (A) Numbers   (B) Group
(C) Description   (D) Population

- (14) What is emerged to study social phenomena ?
- (A) Political science   (B) Science of Religion
(C) Anthropology   (D) Methodology
- (15) What is called indepth study of social unit ?
- (A) Unit   (B) Universe
(C) History   (D) Geography
- (16) With whom quantitative method is related ?
- (A) Physical Science   (B) Sociology
(C) Statistics   (D) Political Science
- (17) How many minimum types are need full to include in research project ?
- (A) 10   (B) 11
(C) 12   (D) 13
- (18) By what name the method is known which establishes causal connection between two facts ?
- (A) Experimental
(B) Descriptive method
(C) Case study method
(D) Comparative method
- (19) What is important for social research ?
- (A) Values   (B) Prejudice
(C) Facts   (D) Beliefs
- (20) Which method studies Ancient society and culture ?
- (A) Descriptive   (B) Historical
(C) Observation   (D) Comparative

2 Give the meaning of scientific method and describe its characteristics. **10**

OR

2 What is social research ? Describe its scope. **10**

3 Give the meaning of social research and explain its main steps. **10**

OR

3 What is quantitative method ? Describe its characteristics. **10**

4 Write short notes : **16**

(a) Any one :

(1) Discuss the importance of concept

(2) Describe the types of research design

(b) Any one :

(1) Case study method

(2) Characteristics of qualitative method

5 Answer in short : (any two) **14**

(1) Hypothesis of functions

(2) Concept of characteristics

(3) Explain comparative method

(4) Steps of scientific method.